

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตำบลปราสาทเขอ

อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4

กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคมการสร้างควมยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 ร่วมกับกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหาความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-3
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน Participatory Rural Appraisal (PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-6
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	หน้า
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1
คณะผู้จัดทำ	9-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจวัดอากาศจังหวัดศรีสะเกษ	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	2-7
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนเกษตรกร ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2566	2-10
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2566	2-11
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	6-4
7-1	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-5
7-2	กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ แผน 5 ปี (2568-2572)	7-8

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	2-9
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	4-5
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	4-6
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	6-5
7-1	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	7-4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1)วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

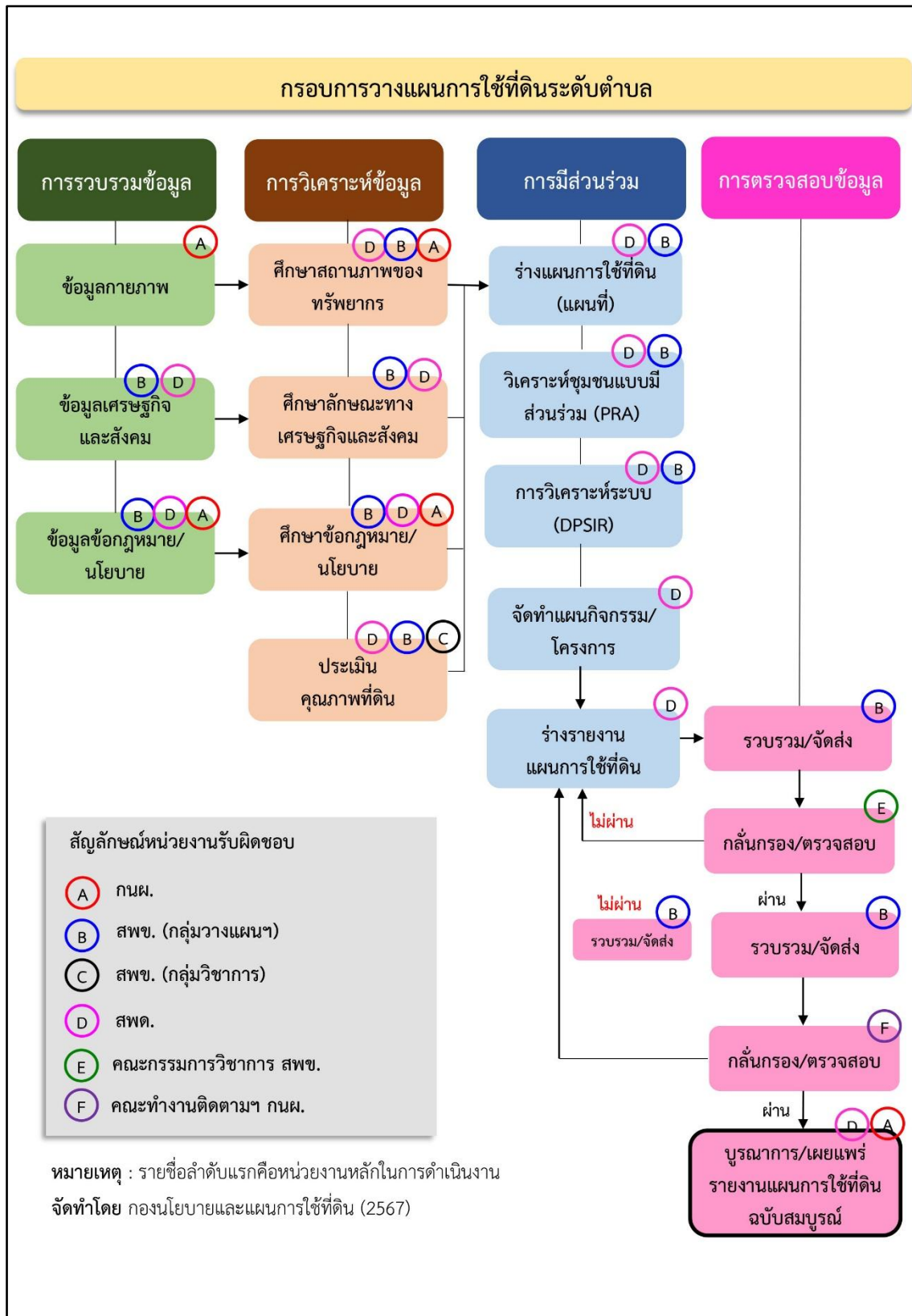
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ยึดมั่นธรรมาภิบาล บริการเพื่อประชาชน” (องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอไพรบึง มีพื้นที่ประมาณ 30.54 ตารางกิโลเมตร หรือ 19,088 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลสุขสวัสดิ์ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลศรีโนนงาม ตำบลพิงพวย อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลดอนแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านปราสาทเยอเหนือ	หมู่ที่ 5 บ้านเตี๋ยะ
หมู่ที่ 2 บ้านปราสาทเยอใต้	หมู่ที่ 6 บ้านกันตรึม
หมู่ที่ 3 บ้านประอาจ	หมู่ที่ 7 บ้านคูสีแจ
หมู่ที่ 4 บ้านหนองพัง	หมู่ที่ 8 บ้านคูสีแจเหนือ
หมู่ที่ 9 บ้านพิทักษ์	หมู่ที่ 11 บ้านประอาจเหนือ
หมู่ที่ 10 บ้านปราสาทเยอตะวันตก	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ และลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีลำน้ำ ลำห้วยไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยจ้งเอน ห้วยชะล้าง ห้วยทา

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) พบว่า ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.4 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 18.1 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,477.7 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 114 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 303.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 19 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

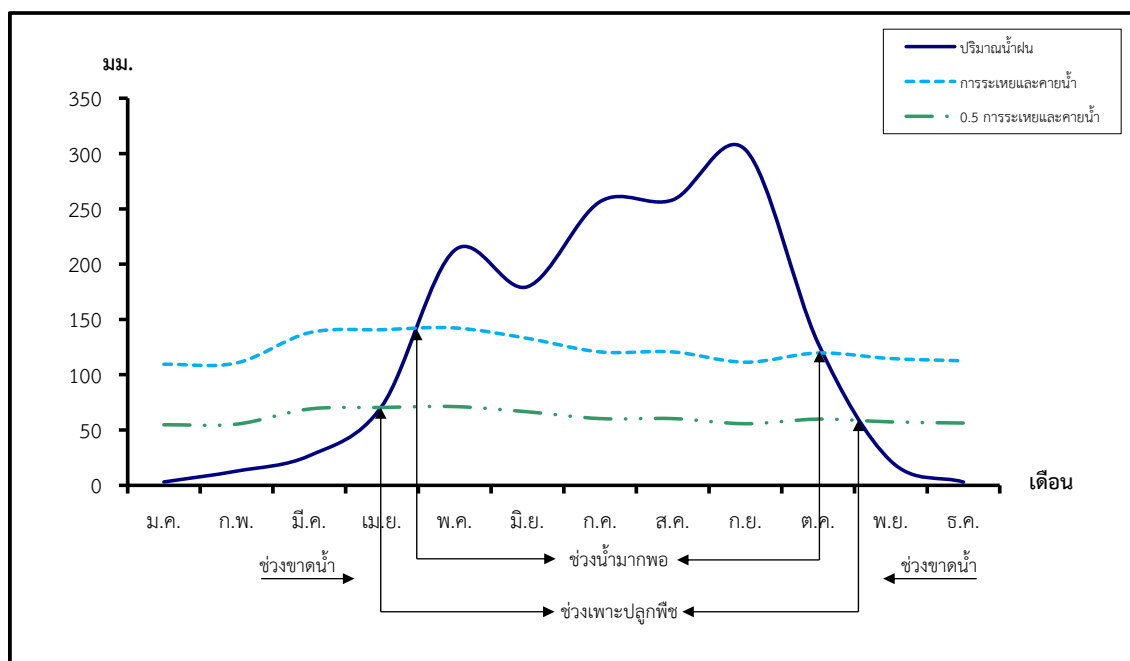
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ²	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	18.1	31.1	24.0	68.0	3.0	0.9	109.4	3.0
ก.พ.	19.8	33.5	26.1	66.0	12.8	2.0	110.6	12.5
มี.ค.	22.9	35.7	28.6	66.0	26.7	4.2	138.0	25.6
เม.ย.	24.8	36.4	29.8	69.0	71.7	7.0	140.7	63.5
พ.ค.	25.5	35.0	29.4	76.0	212.6	14.4	142.3	140.3
มิ.ย.	25.6	34.1	29.1	78.0	179.5	14.7	132.9	127.9
ก.ค.	25.1	32.8	28.4	81.0	256.5	17.8	120.6	150.7
ส.ค.	25.1	32.4	28.1	83.0	258.1	19.3	120.6	150.8
ก.ย.	24.7	31.9	27.7	85.0	303.5	19.3	111.3	155.3
ต.ค.	23.8	31.6	27.2	80.0	128.5	10.5	119.7	102.1
พ.ย.	22.0	31.8	26.4	73.0	21.9	3.1	114.6	21.1
ธ.ค.	19.1	30.6	24.4	69.0	2.9	0.8	112.5	2.9
เฉลี่ย	23.0	33.1	27.4	74.5	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,477.7	114.0	1,473.1	955.7

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดศรีสะเกษ

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่าสภาพการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 904 ไร่ หรือร้อยละ 4.74 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 17,179 ไร่ หรือร้อยละ 90.00 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 15,225 ไร่ หรือร้อยละ 79.76 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาข้าว+ข้าวโพด และนาข้าว+ถั่วเขียว เป็นต้น

3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 44 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง

4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,802 ไร่ หรือร้อยละ 9.44 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม และมะม่วง

6) พืชสวน มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 24 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 302 ไร่ หรือร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 573 ไร่ หรือร้อยละ 3.00 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ และบ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 130 ไร่ หรือร้อยละ 0.68 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม และทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

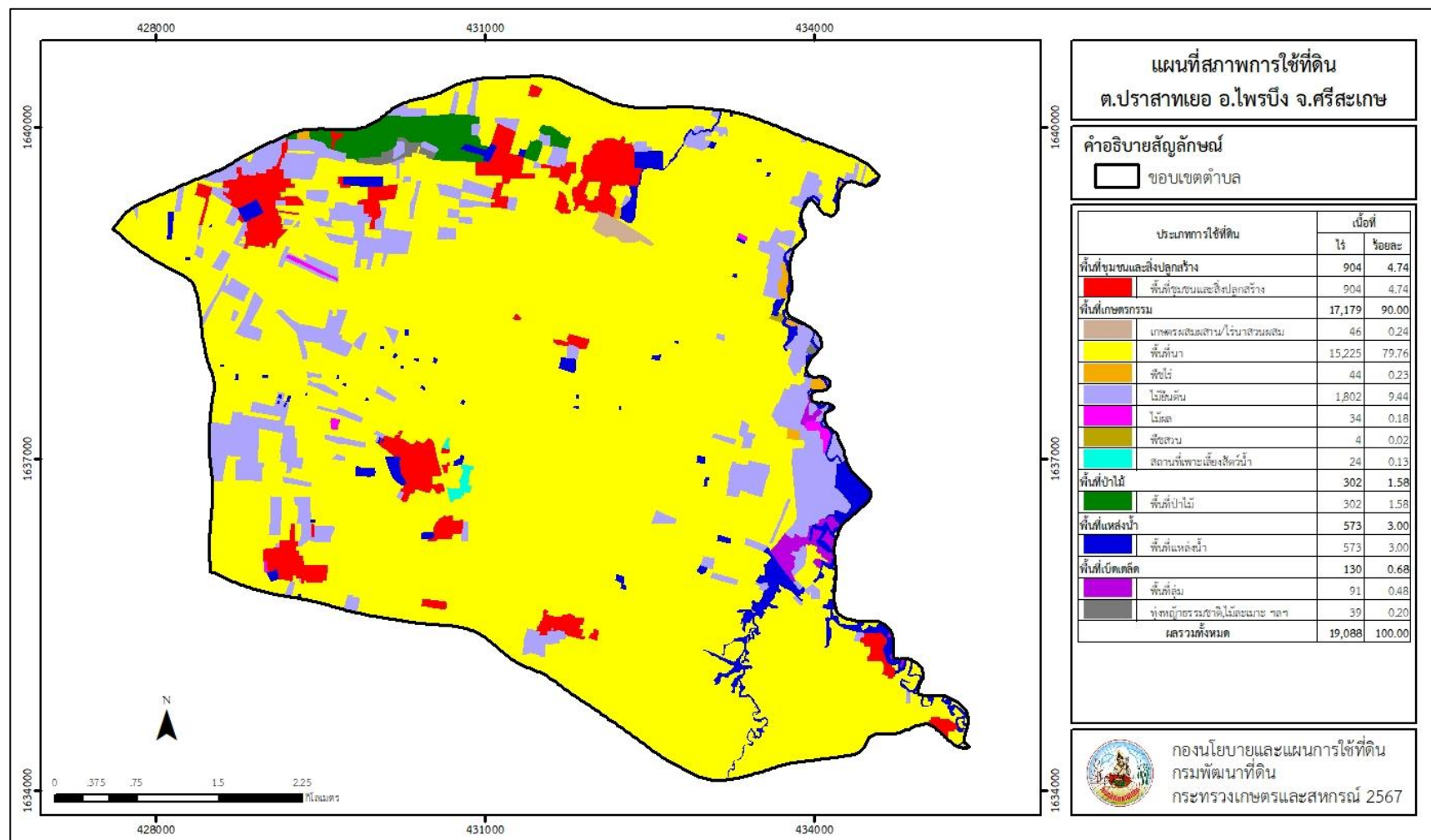
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	904	4.74
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	799	4.19
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	67	0.35
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	38	0.20
A	พื้นที่เกษตรกรรม	17,179	90.00
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	46	0.24
A101	นาข้าว	15,170	79.48
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	25	0.13
A101+A204	นาข้าว+มันสำปะหลัง	8	0.04
A101+A208	นาข้าว+ถั่วเขียว	16	0.08
A101+A218	นาข้าว+มันแกว	6	0.03
A204	มันสำปะหลัง	44	0.23
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	2	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	6	0.03
A302	ยางพารา	1,627	8.53
A303	ปาล์มน้ำมัน	35	0.18
A304	ยูคาลิปตัส	132	0.69
A401	ไม้ผลผสม	31	0.16
A407	มะม่วง	3	0.02
A502	พืชผัก	4	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	24	0.13
F	พื้นที่ป่าไม้	302	1.58
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	302	1.58
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	130	0.68
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	39	0.20
M201	พื้นที่ลุ่ม	91	0.48
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	573	3.00
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	304	1.59

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	109	0.57
W201	อ่างเก็บน้ำ	75	0.39
W202	บ่อน้ำในไร่นา	85	0.45
ผลรวมทั้งหมด		19,088	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ มีประชากรรวม 4,405 คน แยกเป็นชาย 2,194 คน เป็นหญิง 2,211 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 144 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,277 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 923 ครัวเรือน หรือร้อยละ 72.28 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 354 ครัวเรือน หรือร้อยละ 27.72 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลปราสาทเยอ	1,277	2,194	2,211	4,405
หมู่ที่ 1 ปราสาทเยอเหนือ	159	248	271	519
หมู่ที่ 2 ปราสาทเยอใต้	140	220	224	444
หมู่ที่ 3 ประอาน	141	217	215	432
หมู่ที่ 4 หนองพัง	112	224	212	436
หมู่ที่ 5 เตรียะ	78	138	145	283
หมู่ที่ 6 กันตรุม	63	113	113	226
หมู่ที่ 7 คูสีแจ	108	156	164	320
หมู่ที่ 8 คูสีแจเหนือ	184	299	317	616
หมู่ที่ 9 พัทักษ์	35	78	62	140
หมู่ที่ 10 ปราสาทเยอตะวันตก	105	195	196	391
หมู่ที่ 11 ประอานเหนือ	152	306	292	598

ที่มา : กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด¹⁾	1,277	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	923	72.28
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	354	27.72

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 19,088 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,277 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 14.95 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบลมีเนื้อที่เกษตรกรรม 17,179 ไร่ หรือร้อยละ 90 ของเนื้อที่ตำบล และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 18.61 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 923 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชนปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 187,481.05 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 57,598.74 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 128,108.35 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 39,358.00 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 59,372.70 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 18,240.74 บาท ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลปราสาทเยอ	86,670.70	51,050.68	29,036.16	20,723.50	187,481.05	57,598.74	128,108.35	39,358.00
หมู่ที่ 1 ปราสาทเยอเหนือ	87,432.69	69,663.46	41,134.62	17,104.81	215,335.58	62,555.59	128,509.62	37,332.40
หมู่ที่ 2 ปราสาทเยอใต้	113,134.02	59,975.26	21,134.02	25,598.45	219,841.75	56,714.49	156,615.38	40,403.44
หมู่ที่ 3 ประอาก	71,475.00	40,937.50	24,750.00	12,200.00	149,362.50	62,560.21	127,825.00	53,539.27
หมู่ที่ 4 หนองพัง	57,924.53	65,962.26	43,577.36	3,424.53	170,888.68	48,694.09	166,452.83	47,430.11
หมู่ที่ 5 เติร์ยะ	119,467.31	50,170.19	33,801.92	19,613.65	223,053.08	65,161.57	140,392.12	41,013.43
หมู่ที่ 6 กันตรุม	76,682.93	30,009.76	13,173.17	17,526.83	137,392.68	49,413.16	76,148.78	27,386.84
หมู่ที่ 7 คูสีแจ	86,231.88	68,072.46	21,594.20	21,668.12	197,566.67	58,008.94	129,211.22	37,938.61
หมู่ที่ 8 คูสีแจเหนือ	72,867.26	38,000.00	28,597.35	36,628.34	176,092.94	64,188.72	98,739.04	35,991.97
หมู่ที่ 9 พัทักษ์	82,400.00	78,200.00	36,200.00	28,240.00	225,040.00	51,614.68	134,440.00	30,834.86
หมู่ที่ 10 ปราสาทเยอตะวันตก	83,405.80	29,869.57	26,152.17	19,492.75	158,920.29	46,073.53	124,560.87	36,112.18
หมู่ที่ 11 ประอากเหนือ	93,520.28	43,515.24	29,664.93	18,109.81	184,810.26	57,925.60	128,148.38	40,165.91

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5A เนื้อที่ 569 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5B เนื้อที่ 18,519 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537 - 2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,477.7 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ หนองคูชีแจ หนองคุณ หนองทาม หนองปราสาทเยอ หนองพิภักดี หนองหาน ห้วยจ้งเอน ห้วยชะล้าง และห้วยทา

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำบ้านตาเหมา

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลปราสาทเยอ มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 22 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 5 หน่วยแผนที่ดิน ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Re-col-sIA ดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11,448 ไร่ หรือร้อยละ 59.97 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Re-pic,col-sIA ดินร้อยเอ็ดที่มีศิลาแลงอ่อนและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 935 ไร่ หรือร้อยละ 4.90 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Re-Re-pic-sIA หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินร้อยเอ็ด และดินร้อยเอ็ดที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,610 ไร่ หรือร้อยละ 18.91 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Sik-sIA ชุดดินศรีขรภูมิ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,471 ไร่ หรือร้อยละ 12.95 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Ptk-sIB ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 624 ไร่ หรือร้อยละ 3.27 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

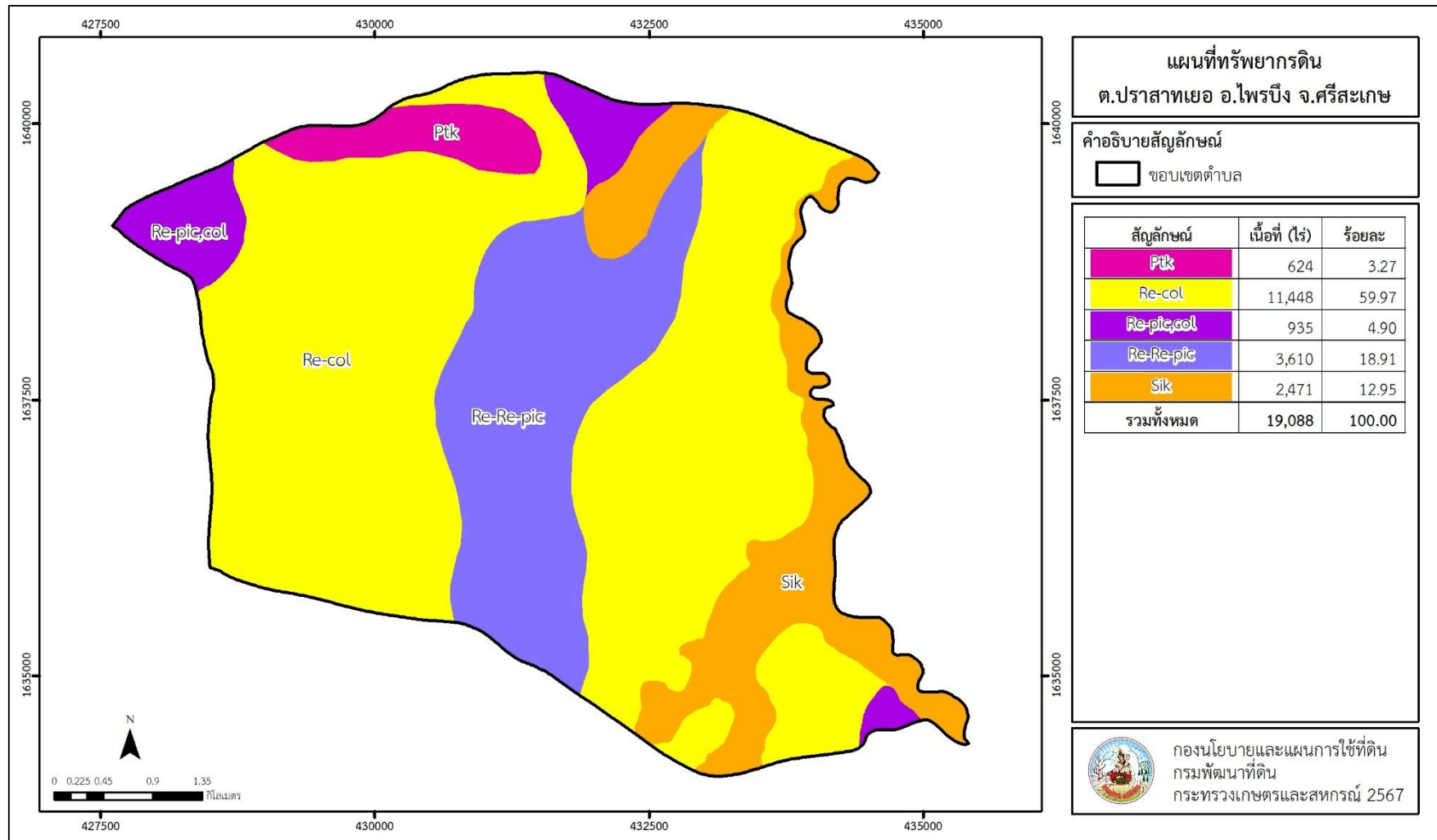

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความ ลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกละเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการ นำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโร ไซต์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ptk-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	-	624	3.27
Re-col-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.0	<2	-	11,448	59.97
Re-pic,col-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.0	<2	-	935	4.90
Re-Re-pic-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	3,610	18.91
Sik-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	-	2,471	12.95
รวมทั้งหมด											19,088	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา : กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลปราสาทเยอ

- 1) ดินเค็ม ดินเป็นกรด-ด่าง
- 2) น้ำใต้ดินเค็ม
- 3) โรคระบาดต่อพืชและแมลง
- 4) แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร การอุปโภค บริโภค
- 5) ปัญหาราคาผลผลิตต่ำ ต้นทุนสูง
- 6) ขยายเขตไฟฟ้า

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกรในเขตตำบลปราสาทเยอ มีความต้องการ ดังนี้

- 1) แก้ปัญหาดินเค็ม ดินเป็นกรด-ด่าง
- 2) แก้ปัญหาน้ำใต้ดินเค็ม
- 3) แก้ไขปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช
- 4) แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร โดยการขุดลอกคลอง ขุดเจาะบ่อบาดาล
- 5) แก้ปัญหาราคาสินค้าการเกษตร
- 6) แก้ปัญหาไฟฟ้าเข้าไม่ถึงแปลงเกษตร

จากความต้องการให้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชนตำบลปราสาทเยอ ต่างๆ พบว่า

1. จากกรณีดินมีความเป็นกรด-ด่าง ดินเค็ม มีปัญหาด้านพื้นที่เพาะปลูก พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ ในการแก้ไขปัญหาดิน ปรับสภาพความเป็นกรด-ด่าง สถานีพัฒนาที่ดินประจำจังหวัด ได้แจกจ่ายปูนโดโลไมท์ไปยังเกษตรกรที่ต้องการรับบริการและที่มีปัญหาในการเพาะปลูก พร้อมทั้งสนับสนุนการตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร (E-Service) ให้แก่เกษตรกรที่มีความสนใจ และส่งเสริมการเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

2. กรณีแก้ปัญหาหน้าใต้ดินเค็ม บางพื้นที่ของตำบลปราสาทเยอพบว่ามีน้ำเค็มเล็กน้อย และมีน้ำกร่อย จากปัญหาข้างต้นไม่สามารถนำมาอุปโภค บริโภคได้ สถานีพัฒนาที่ดินได้จัดอบรมให้ความรู้วิธีการแก้ปัญหาเบื้องต้นโดยการนำน้ำขึ้นมาพักไว้บนบ่อพัก ค่อยนำไปใช้ในแปลงเกษตรต่อไป สนับสนุนเมล็ดปอเทือง ถั่วพราง เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ที่มีปัญหาต่อการเกษตรต่อไป

3. กรณีโรคและแมลงศัตรูพืช กรมพัฒนาที่ดินได้มีการอบรมให้ความรู้และสาธิตการผลิตน้ำหมักจากสารเร่ง พด.3 พด.7 ประโยชน์สารเร่ง พด.3 เป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่เป็นศัตรูกับเชื้อที่เป็นสาเหตุของโรคพืชในดินโดยมีความสามารถในการป้องกัน หรือยับยั้งการเจริญของเชื้อที่ทำให้เกิดโรครากหรือโคนเน่า และเปลี่ยนสภาพธาตุอาหารพืชให้อยู่ในรูปที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วย เชื้อไตรโคเดอร์มา และบาซิลลัส ประโยชน์สารเร่ง พด.7 เป็นกลุ่มเชื้อจุลินทรีย์มีคุณสมบัติในการเพิ่มประสิทธิภาพการหมักและย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชสมุนไพรใน สภาพที่ไม่มีออกซิเจนเพื่อผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยต่าง ๆ หนอนเจาะผลและลำต้น หนอนกระทู้ และหนอนกอ ซึ่งการอบรมดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ และลดการใช้ยาฆ่าแมลงที่จะส่งผลต่อผลผลิต

4. กรณีแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร การขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการขุดบ่อน้ำโครงการบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ จากแผนการดำเนินงานที่ผ่านมากรมพัฒนาที่ดินดำเนินการแล้วเสร็จ ปี 2549-2567 เป็นจำนวน 25 บ่อ พร้อมทั้งสนับสนุนโครงการบริหารจัดการน้ำได้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกร สำหรับการขุดเจาะบ่อบาดาล สถานีพัฒนาที่ดิน ศรีสะเกษ ได้ประสานเรื่องไปยังกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจังหวัดศรีสะเกษ และการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ จัดทำระบบส่งน้ำ ระบบกระจายน้ำ นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ มีแผนการดำเนินการร่วมกับชลประทาน

5. การแก้ไขปัญหาการผลิตของสินค้า ต้นทุนสินค้าการเกษตรมีราคาสูง กรมพัฒนาที่ดินได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเกษตรกรใน ตำบลปราสาทเยอ นำโครงการเกษตรอินทรีย์ และการขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS (ข้าว) ออกใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพิ่มมูลค่าทางสินค้าและประกันคุณภาพผลผลิต พร้อมทั้งอบรมให้ความรู้การใช้สารเร่ง พด.1 พด.2 ประโยชน์สารเร่ง พด.1 เป็นจุลินทรีย์ที่ช่วยการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เพื่อใช้ผลิตปุ๋ยหมัก สารเร่ง พด.2 เป็นจุลินทรีย์ที่มีความสามารถย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชและสัตว์ที่สดหรืออบน้ำ สามารถนำไปใช้ในรูปแบบปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เหมาะสำหรับพืชผักและไม้ผล การใช้สารเร่ง พด. 1 พด.2 ช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี และสินค้าเกษตรมีความปลอดภัยจากสารเคมีมากขึ้น

6. การแก้ไขปัญหาแนวเขตการใช้ไฟฟ้า ไปยังแปลงเกษตร สาธิตพัฒนาที่ดิน ศรีสะเกษไปประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบปัญหาของเกษตรกร และหาแนวทางการ แก้ปัญหาร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ จัดทำโครงการระบบผลิตไฟฟ้าพลังงาน แสงอาทิตย์

ผลจากการจัดทำกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1 การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ
- 1.2 การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก
- 1.3 การเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่
- 1.4 การขยายตัวของชุมชน
- 1.5 การเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1 การเผาไหม้เชื้อเพลิงจากมนุษย์
- 2.2 ความขัดแย้งในบางประเทศ
- 2.3 การใช้การเคมีในการเกษตร
- 2.4 จำนวนประชากรมีเพิ่มขึ้น

3) สภาวะ (State) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- 3.1 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน
- 3.2 ราคาสินค้า ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น
- 3.3 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.4 แหล่งน้ำตื้นเขิน
- 3.5 ปัญหายาเสพติดในชุมชน
- 3.6 ขาดแคลนไฟฟ้า

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตต่ำ ต้นทุนสูง
- 4.2) แหล่งน้ำตื้นเขิน
- 4.3) ปัญหาคุณภาพชีวิต
- 4.4) ปัญหาสุขภาพ

4.5) ปัญหาหนี้สิน

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

5.1) ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ

5.2) บ่อตักตะกอน

5.3) ปลุกหญ้าแฝก

พื้นที่ราบ

5.4) ปรับรูปแปลงนา

5.5) บ่อน้ำในไร่นา

5.6) ขุดลอกคลองแหล่งน้ำธรรมชาติ

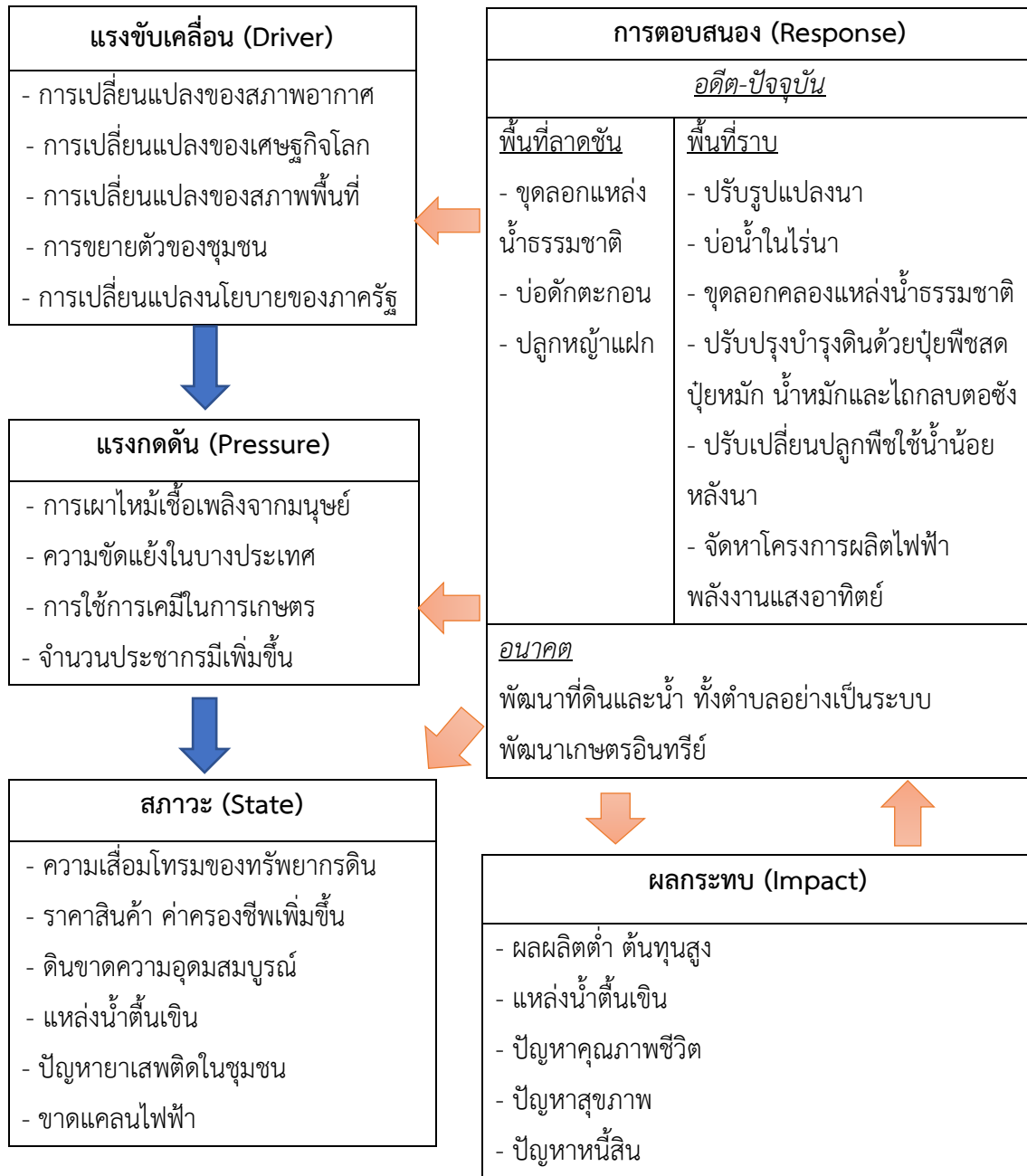
5.7) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และไถกลบตอซัง

5.8) ปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังนา

5.9) จัดทำโครงการระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์

อนาคต

- พัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบลอย่างเป็นระบบ - พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ดังในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์ โดยระบบ DPSIR ของตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียวอุบล 2 ข้าวขาวหอมมะลิ105 และข้าวเหนียว กข 6

2) เกษตรผสมผสาน เกษตรกรจะทำเกษตรผสมผสานมีการขุดบ่อน้ำ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม ซึ่งสามารถปลูกพืชได้เกือบตลอดปี

4.2.2 พื้นที่ดอน

1) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลัง ช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

2) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อย ที่นิยมเพาะปลูก ได้แก่ อ้อยตอ อ้อยปลูก

3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง มะม่วงหิมพานต์

4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา สัก ไม้ และยางนา

เดือน ชนิดพืช	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1.ข้าว												
2.เกษตร ผสมผสาน												
บริเวณพื้นที่ดอน												
1.มัน สำปะหลัง												
2.พืชไร่												
3.ไม้ผล												
4.ไม้ยืนต้น												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาวะการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยที่ดิน	ข้าว
Ptk-slB	S2ewons
Re-col-slA	S2ns
Re-pic,col-slA	S2ns
Re-Re-pic-slA	S2ns
Sik-slA	S2s

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน	w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช	n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาที่ดินระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น

ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับการต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรมเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้คือพื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมายซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกินมีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตประมง มีเนื้อที่ 17,179 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 15,225 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 79.76 ของเนื้อที่ตำบล และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 1,802 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.44 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางนา สัก ประดู่

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 44 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ข้าวโพด ถั่ว

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 50 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ หอมแดง กระเทียม

(2) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล พันธุ์ปลาที่เพาะเลี้ยงในพื้นที่ ได้แก่ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาดุก เป็นต้น

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 904 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.74 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 866 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.54 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่างๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 38 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่างๆ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 573 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.00 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 432 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.26 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 141 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่นๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 130 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ ได้แก่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 302 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

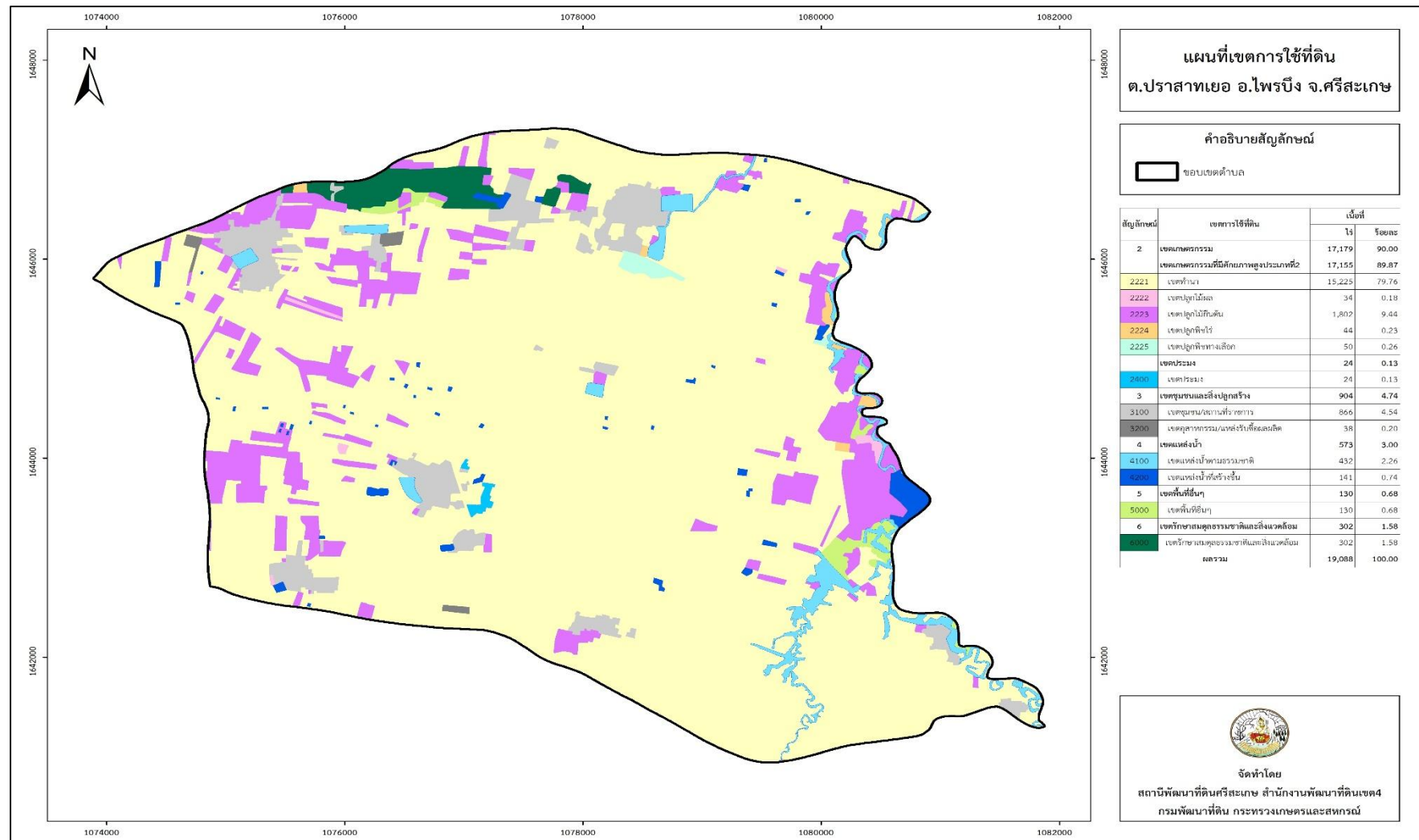
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
2	เขตเกษตรกรรม	17,179	90.00
	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง(ประเภทที่ 2)	17,155	89.87
2221	เขตทำนา	15,225	79.76
2222	เขตปลูกไม้ผล	34	0.18
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,802	9.44
2224	เขตปลูกพืชไร่	44	0.23
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก	50	0.26
	เขตประมง	24	0.13
2510	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	24	0.13
3	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	904	4.74
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	866	4.54
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	38	0.20
4	เขตแหล่งน้ำ	573	3.00
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	432	2.26
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	141	0.74
5	เขตพื้นที่อื่นๆ	130	0.68
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	130	0.68
6	เขตรักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	302	1.58
6000	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	302	1.58
	รวมทั้งหมด	19,088	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพร่ จังหวัดศรีสะเกษ จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆและงบประมาณ ที่จะดำเนินการ ปีงบประมาณ 2568-2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลปราสาทเยอ เสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ เพื่อมีมติให้ความเห็นชอบร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ เสนอกิจกรรม โครงการ เป้าหมายและงบประมาณ รายงานต่อไปยังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

7.2.1 เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ และพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี

(2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินกรด-ด่าง ด้วยปูนโดโรไมต์

(4) การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ

(5) จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

(1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

(2) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) พื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (2) โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งฯ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรจังหวัด)

2) เขตประมง

ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ตำบลปราสาทเยอ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการดำเนินการแก้ปัญหาเกี่ยวกับดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ แปลงเกษตรไม่มีทางสาธารณประโยชน์ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพร่ จังหวัดศรีสะเกษ ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลปราสาทเยอ ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม 2) ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร 3) ปัญหาโรคพืชและศัตรูพืช 4) ปัญหาไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม ในกรณีดินเสื่อมโทรม

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ตำบลปราสาทเยอ เกิดจากปัญหา ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จากการวิเคราะห์ระดับการชะล้างพังทลายของดินของตำบลปราสาทเยอ ซึ่งมีเนื้อที่รวม 19,088 ไร่ พบว่า ระดับความ การชะล้างพังทลายของดิน 5-15 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11 ไร่ ร้อยละ 0.06 การชะล้าง

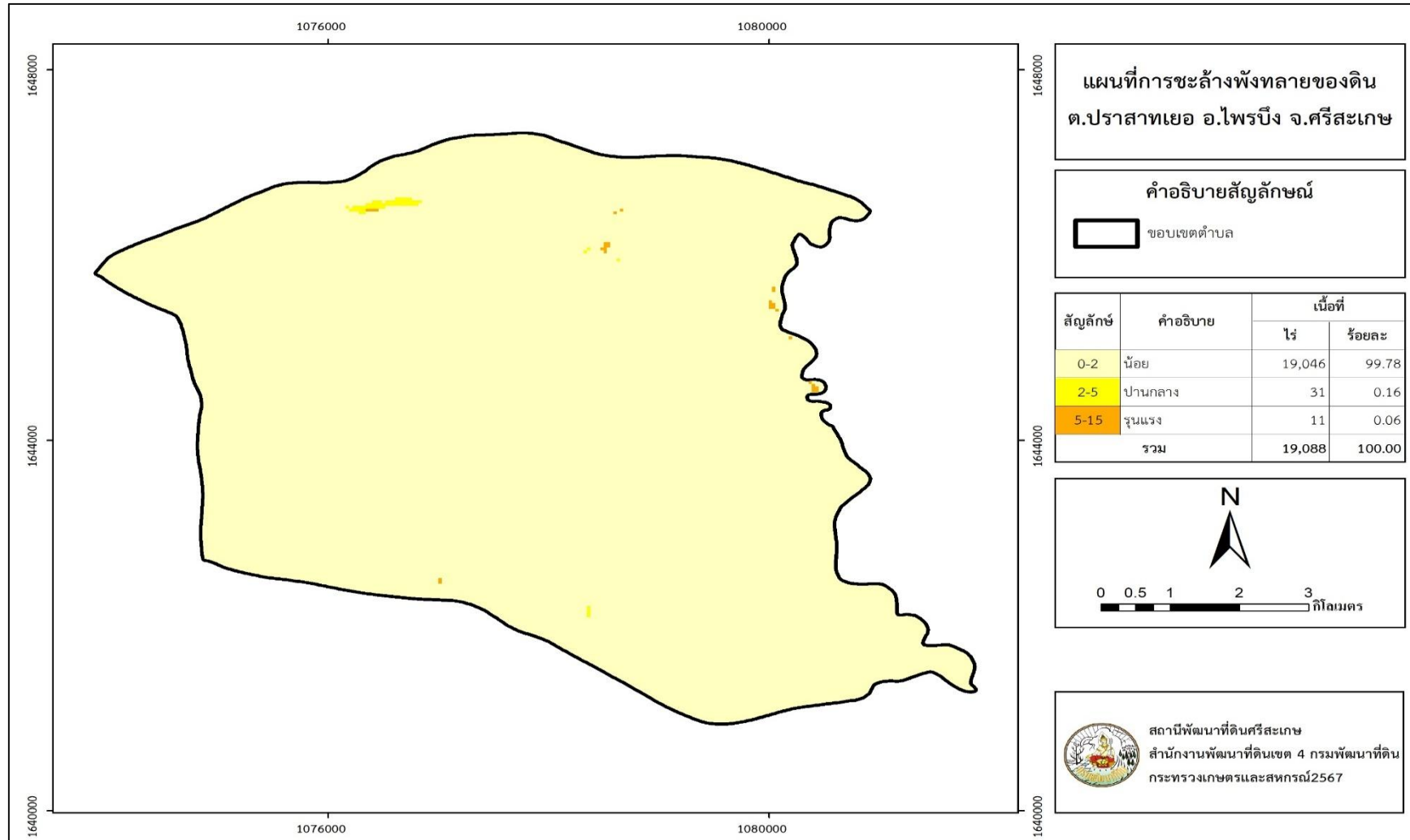
พังทลายของดิน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 31 ไร่ ร้อยละ 0.16 เปอร์เซ็นต์ การชะล้างพังทลายของดิน 0-2 มีเนื้อที่ 19,046 ร้อยละ 99.78 เปอร์เซ็นต์ (รูปที่ 7-1)

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะรวมถึง ขาดความรู้การจัดการดิน การเข้าใจถึง การปรับปรุงบำรุงดินให้ถูกวิธี เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีที่มากเกินไป ทำให้โครงสร้างของดินขาดความอุดมสมบูรณ์

สำหรับปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากมีประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น การทับถมของตะกอนดินแหล่งน้ำจืดขึ้น รวมทั้งเกิดภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ฝนทิ้งช่วง ฝนตกน้อย เกิดความแห้งแล้ง และทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ และในบางพื้นที่มีปัญหาการขุดเจาะบาดาลเจอน้ำเค็ม ซึ่งบางช่วงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ตำบลปราสาทเยอ จึงมีข้อเสนอ คือ “การจัดหาน้ำ” เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร จะสรุปได้ว่ามี 6 ประการ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองระบายน้ำ (2) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ (3) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (4) เพิ่มแหล่งน้ำด้วยระบบสูบน้ำจากพลังงานแสงอาทิตย์ (5) บ่อบาดาลเพื่อการเกษตร (6) ระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร

ในกรณีปัญหาไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร เนื่องจากแปลงที่ทำการเกษตรมีจำนวนมากขึ้น แนวไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึงแปลงเกษตร ภาครัฐได้มีโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 3 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือวิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลปราสาทเยอ ได้โดยสิ้นเชิง การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานสามารถสร้างเสถียรภาพในการบริหารจัดการน้ำได้โดยสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนผลผลิตได้”

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.เขตทำนา เนื้อที่ 15,225 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,585,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	150,000
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	35,000
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	75,000
	1.4 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	975,000
	1.5 การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	200,000
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	150,000
	1.7 โครงการสาธิตการทำ การใช้ปุ๋ยหมัก	-
	2. การบริหารจัดการน้ำ	760,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	460,000
	2.4 โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งฯ	300,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	1,000,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	500,000
	3.2 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม	500,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
2.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 44 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,585,000
3.เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,802 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	150,000
4.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 34 ไร่	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	35,000
5.เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 4 ไร่	1.3 การพัฒนาภูมิทัศน์เกษตรการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	75,000
	1.4 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	975,000
	1.5 การรณรงค์เฝ้าสังเกตข้อ	200,000
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	150,000
	1.7 โครงการสาธิตการทำ การใช้ปุ๋ยหมัก	-
	2. การบริหารจัดการน้ำ	1,540,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	1,040,000
	2.2 โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งฯ	500,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	1,200,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	1,200,000
5.เขตประมง เนื้อที่ 24 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	400,000
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาดไม่ต่ำกว่า 1,260 ลบ.ม.	400,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	5,387,500
	2.การบริหารจัดการน้ำ	2,300,000
	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	2,200,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	9,887,500

ตารางที่ 7-2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ
1.เขตเกษตรกรรม เนื้อที่ 17,179 ไร่ 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 15,225 ไร่ 1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 44 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,802 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 34 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 4 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด/องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ) การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 1) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร เครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 2) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 3) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือกและเกษตรผสมผสาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 4) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 5) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 6) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 7) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 8) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 9) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร) 10) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี (กรมพัฒนาที่ดิน, สำนักงานเกษตรจังหวัด) 11) โครงการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน)
1.5 เขตประมง เนื้อที่ 24 ไร่	1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านปศุสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ แผน 5 ปี (พ.ศ.2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	ปีงบประมาณ					รวม	ปีงบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
	1.การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
เขตทำนา,พืชไร่	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	500	500	500	500	500	2,500	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	35,000	พด.
เขตทำนา,พืชไร่, ไม้ผล	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สาร อินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	3	2	2	2	2	11	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
เขตทำนา,พืชไร่, ไม้ผล	1.4 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	กลุ่ม	-	-	1	1	1	3	-	-	325,000	325,000	325,000	975,000	พด.
เขตทำนา,พืชไร่, ไม้ผล	1.5 การรณรงค์เฝ้าระวัง	ไร่	100	100	100	100	100	500	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	พด.
เขตทำนา	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงดินกรด	ไร่	40	40	40	40	40	200	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
เขตทำนา,พืชไร่, ไม้ผล	1.7 โครงการสาธิตการทำปุ๋ยหมัก	ตัน	30	30	30	30	30	150	-	-	-	-	-	-	พด.

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ					รวม	ปีงบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
เขตเกษตรกรรม	2..การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	3	2	5	5	5	20	60,000	40,000	100,000	100,000	100,000	400,000	พต.
	2.2 โครงการบริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งฯ	บ่อ	-	-	20	-	-	20	-	-	500,000	-	-	500,000	พต.
เขตเกษตรกรรม, เขตแหล่งน้ำ	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														พต.
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พต.
เขตนาข้าว	4.การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ														
	4.1 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำได้ดินเค็ม	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	500,000	500,000	500,000	500,000	500,000	1,500,000	พต.

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2567.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2566**. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2567.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2567 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรฟัก. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาทเยอ. 2567. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. แหล่งที่มา: <http://www.khaotor.go.th/vision.html>, 1 พฤษภาคม 2567

คณะผู้จัดทำ

นายสาคร เหมือนตา	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ
นางสาวจิรัฐติกา สารีบุตร	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน
นายไชยพร พลสวัสดิ์	นักวิชาการเกษตร
นางสาวศศิธร สดโธสง	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ

ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 33000

โทร 045-814642

E-Mail ssk01@ldd.go.th